

Çocuk ve Ali

Mücahit Atakan YAVUZ*

“Atılan ilk adım tutulacak yolu gösterir.”

Kaşgari

Bu akşam ilk defa seni sıkılırken gördüm. Aynı harfi kırk defa aynı kâğıda yazmak değildi belki seni sıkan. Sana gösterilen çizgiler üzerinde ilerleyerek yazmaktı. Belki güzel, ideal kartullar çıkacaktı ortaya ama senin istediğin gibi olmayacaktı. Okulun ilk günlerinde sıraya girerkenki heyecanını kaybetmeni istemem ama bundan sonra uzun süre senin adına başkaları tarafından çizilen kesik çizgileri birleştirmen gerekecek. O kesiklerin bir kısmı ihtimal eline de batacak. Eski nakkaşların düştüğü ikircim sana da uğrayacak. Ortaya güzel bir şey çıktığında beğenilecek ama içinde sen, senin ismin olmayacak. Kendini kattığında ise kusurlu olacağı için kabul görmeyecek. Pedagogların yaldızlı, kimi zaman anlaşılmasız fikirleri yanında modası geçmiş bir adam gibi durabilirim. Eskiden çocukları evden alıp okula götüreren kölelere pedagog denirmiş. Nihayetinde ben bir köle değilim; babayım. Eğer bir sorumluluğum varsa o da seni moda kavramlara, yaldızlı sözlerin aldatıcı tılsımına karşı dikkatli olmaya çağırmasıdır. Gerisi sana kalmış. Çünkü tılsımı etkisiz hâle getirecek formül bende değil. Onu ancak masallara, efsanelere pasaportsuz geçiş hakkı olanlara, yani çocuklara veriyorlar. Bunun için seninle Hayber’in önünde günlerce dolaştık. Ali neredeydi o zaman. Askerler için hamur yoğuranlara yardım ediyordu. Bu, bir savaşçı, bir kahraman için kusurdu aslında. Seni Hayber’in önüne, kusurlu da olsa kendi çizgilerini çekinmeden çizesin diye getirdim. O “tükenmeyen çocuksu çizgiyi.” Tek sebep bu değil elbet. Seni Hayber’in önüne pek çok sebeple getirdim.

Kütüphaneme göz attıysan, kendimi okulları sıkıcı bulanlara daha yakın hissettiğimi de anlamışsındır. Buna itiraz edecek değilim. Çocuğunuzun seviyorsanız okula göndermeyin, diyenler var aralarında elbet. Öyleyse beni neden okula gönderdin, diye sorabilirsin. Ama ben kendimi özgürlüğü yüksek sesle bağırarak isteyenlere de yakın hissetmiyorum, yani hazır sloganlara, bir ağızdan söylenen marşlara. İnsanın sayısız zindanı olduğunu düşünüyorum, evet. Bu zindanların duvarlarına dokunmaktan çekinmek bizi özgür kılmaz. Gerçek de tıpkı yağmurun güzeli gibi, meleklerin şeffaf kanatları gibi, yaz geceleri, dereler ya da yapraklar gibi fısıldayarak konuşur. Bizi özgürleştirecek olan gerçek de o fısıltıyla konuşacak olmandır. Bunu duymak için susmayı, dinlemeyi de öğrenmen gerekecek. Gerçek özgürlük insanın kendine sınırlar koymasındır. Bu acıyı da kimse istemez elbet. Mansûr Dede’yi saymazsak. Gördüğün gibi ailemiz giderek genişliyor. Seninle daha Tahta Bacaklı Kaptan’ı, Mahzun Yüzlü Şövalye’yi, Hüzünlerin Küçük Prensi’ni, Sezai ve Cemal Amcaları ve nice akrabaları tanyacağız.

* Şair.

Bazen herkesin yürüdüğü bazen de ilk defa senin yürüyeceğin yollar olacak. Anlayacağın yol hep ikiye ayrılacak. Robert Amca, ormanda yolun ikiye ayrıldığını, kendisinin en az yürünmüş olanı seçtiğini söylüyor ve farkı yaratanın da bu olduğunu ekliyor bir şiirinde. Bu konuda şaire katılmadığımı belirtmek isterim. (Sen de her güzel fikre katılma bence.) Kimi zaman herkesin yürüdüğü yolları da seçmen gerekecek. Asıl farkı bu yaratacak. Bu fark da seni ayrıcalıklı kılmaz; güçlü kılsın isterim. Okul gibi sıkıcı olan bazı yerler en azından sana sıkıntıyla baş etmeyi “öğretir” diye umut ediyorum. Herkesin yürüdüğü yolları seçmek için metanet, az yürünmüş ya da hiç yürünmemiş olanları seçmen için de cesaret gerekecek sana. Annenin hazırladığı beslenme çantanın bir yerinde mutlaka bulacaksın onu. Ekmeğin ve zeytinin arasına iyi bak. İnsan eli değmiş olanın, ambalajlanmamış, marka verilmemiş, numaralandırılmamış olanın. Seni Hayber’in önüne bunun için getirdim. O tükenmeyen cesareti ve metaneti oradan alsın diye. Özellikle yalnız yürümen gerektiğinde Ali Dede’nin şu sözünü hatırlamanı isterim: “*Ben yalnız yürümeyi severim. Bana yoldaş güç gelir.*”

Tuhaf değil mi? Bu yazıyı yazmaya oturduğumda çocuk kelimesinin ne anlama geldiğini bilmediğimi fark ettim. İşte sana büyüklerin her şeyi bilmediklerinin en güzel delili. Onlar, yani biz, ne boa yılanının içindeki fili ne de kutunun içindeki kuzuyu fark edemeyecek kadar puslu bakıyoruz hayata. Hep de önemsiz olanı seçip değerli olanı bırakıyoruz nedense? Bu dediklerimi *Küçük Prens*’i okuduktan sonra anlayacaksın. Ona daha sıra gelmedi. Sıra gelince yetişkinliğin sıkıcı işlerle uğraşılın, anlamsız koşuşturmalar, amaçsız eylemlerle vakit tüketilen tuhaf bir gezegen olduğunu göreceksin. Aslında “yıldızlar da herkes geldiği gezegene geri dönebilsin diye parlıyor.” Asıl iş göğe bakmayı bilmekte. Ama onların böyle “boş işlere” ayıracak vakitleri yok. Ya da Behçet Amca’nın dediği gibi geniş zamanları bekliyorlar. Oysa her şey için vakit dardır; onu değerli kılan da budur zaten. Sen ol geniş zamanları özleme. Seni üç yüz atmış kapılı Kan Kalesi’ne bu yüzden götürüyorum. Atları merhametten ağlatan Halid bin Velid Dede’nin ardına, Düş Sahrası’na doğru yola bu yüzden düştük seninle. Sadece bu yüzden değil; pek çok nedenle düştük bu binlerce kez yürünmüş yollara. Söz gelimi hediyeleşmeyi yeniden hatırlamak için, ekmeğini yiyip suyunu içtiğimiz insanlara karşı savaş açmamayı hatırlamak için de... Sultanların dudak uçuklatıcı hazineleri karşısında ezilmemek için de düştük biz yola. Kahkahanın heybetine teslim olmayalım diye...

Konuyu dağıtmayayım. Çocuk kelimesi, demiştik. Bilmiyoruz demiştik. Bilmediğimiz için çok konuşuyor, sığığımız anlaşılmasın diye uzun cümleler kuruyoruz demiştik. Aile büyüğümüz ve Türkçenin Büyük Ustası Kaşgarî Dede - umarım senin de ustan olur- çocuğun karşısına “domuz yavrusu” yazmış. Âlem adam şu Kaşgarî Dede. Arayan, kelimeyi doğru yerde bulsun diye yazdığını söylüyor ama bunu yanlış yere koymuş işte. Ne demişti kendisi: Iskalamayan atıcı, yanılmayan bilge yoktur. (Yazmas atım bolmas, yangılmas bilge bolmas.) Parantez içine sözün orijinal hâlini gösteriş için yazmadım. Seni bu kireç badanalı eve, ana dilime niçin götürdüğümü anlayasın, orada konuşulan dilin köklerini göresin diye ekledim. Sadece bunun için mi? Dildeki adalet duygusunu ve derin hikmeti birlikte duyalım diye... Biraz da bir başka bilge amcanın sözünü hatırlayarak: “Dilimin sınırları dünyanın da sınırlarıdır.” Aradığın şeyi genelde okulun ve kitapların dışında bulacaksın. Ama bulduğunda tanıyabilmen için yine oralara uğraman gerekecek.

Şimdi uykunun o büyülu bahçesine giden yolda duyduğun ninnilerde neden yıldızlar kadar bol “d” harfi olduğunu bir düşün bakalım. Bunun cevabını bulmayı da sana bırakıyorum. “D” harfi de “dal” olsun sana; yıldızlara daha yakın olabilmen için... Oradan bakınca büyük olan pek çok şey ne kadar küçük görünüyör, değil mi?